

Valtiovarainministeriö

valtiovarainministerio@vm.fi.

1/2

Viite: HE laiksi tulotietojärjestelmästä VM055:00/2014” lausunto.

Asia: Lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi tulotietojärjestelmästä ja eräiden muiden lakien muuttamisesta

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi laki tulotietojärjestelmästä. Lisäksi ehdotetaan muutettavaksi useita lähinnä teknisluonteisia muutoksia muihin lakeihin.

Tulotietojärjestelmä muodostuisi tulorekisteristä ja siihen liittyvistä sähköisistä palveluista. Tulorekisteri tulisi sisältämään luonnollisten henkilöiden palkka-, eläke- ja muut etuustulot sekä niihin liittyvät muut tiedot reaaliaikaisesti työnantajan tai muun suorituksen maksajan ilmoittamina. Ehdotetussa laissa ei säädettäisi suorituksen maksajan tiedonantovelvollisuudesta, vaan siitä säädettäisiin muualla laissa.

Rekisteriin talletettavat tiedot olisivat pakollisia, vapaaehtoisia tai näihin tietoihin liittyviä rinnakkaisia tietoja. Pakollisten tietojen sisältö vastaisi pääosin niitä tietoja, jotka suorituksen maksaja on velvollinen antamaan Verohallinnolle, eläkelaitokselle, tapaturmavakuutusyhtiölle ja työttömyysvakuutusrahastolle vuosittaisina niin sanottuina vuosi-ilmoitustietoina. Tulorekisteriin tapahtuva ilmoittaminen korvaisi voimassa olevat vuosi-ilmoitukset.

Tiedot tulisi ilmoittaa pääsääntöisesti viiden päivän kuluessa suorituksen maksusta ja lähtökohtaisesti tiedot annettaisiin sähköisesti. Erityisestä syystä tiedot voitaisiin antaa paperilomakkeella.

Tulorekisterin tietoja välitettäisiin ainoastaan viranomaiselle tai julkista tehtävää hoitaville tahoille, jotka luelteltaisiin laissa. Tiedot olisivat tulorekisteriyksikössä salassa pidettäviä. Tulotietojärjestelmän avulla voitaisiin luovuttaa myös muita kuin tulorekisteriin talletettavia tietoja eri toimijoiden välillä.

Tulorekisterin rekisterinpitäjänä toimisi Verohallintoon perustettava uusi Tulorekisteriyksikkö.

Tavoitteet

Esityksen keskeisenä tavoitteena on yritysten ja muiden suorituksen maksajien hallinnollisen taakan keventäminen. Suorituksen maksaja voisi ilmoittaa tulorekisteriin talletettavan tiedon yhteen kertaan kaikkien tiedon käyttäjien käyttöön. Suorituksen maksajan ei tarvitse ilmoittaa samaa tietoa useampaan kertaan eri viranomaisille tai eri tavalla yhdistettynä tai muuna yhteenvetotietona kalenterivuoden päätyttyä. Tulorekisteriyksikkö vastaanottaisi pakolliset ja vapaaehtoiset tiedot keskitetysti ennalta määriteltyjen standardien mukaisesti ja välittäisi ne kaikkien tiedon käyttäjien käyttöön nykyisten tiedonsaantioikeuksien perustella. Esityksen tavoitteena on myös vähentää viranomaisten tai muiden julkista tehtävää hoitavien tahojen erillisiä tiedonpyyntötarpeita. Tämä vähentää sekä suorituksen maksajan että suorituksen saajan hallinnollista taakkaa.

Viranomaispäätös voisi perustua tulorekisteristä saatavaan reaaliaikaiseen tulotietoon, mikä vähentäisi virheellisiä viranomaispäätöksiä tai etuuksien takaisinperintää.

Esitys myös tehostaisi viranomaisten ja muiden lakisääteisten toimijoiden tiedonsaantitapaa. Rekisteriin talletettavat suorituksen maksajan ilmoittamat tai toisen viranomaisen tai julkista tehtävää hoitavan tahojen käyttämät tulotiedot olisivat kaikkien tiedonkäyttäjien käytettävissä keskitetysti tulorekisteristä nykyisin tiedonsaantioikeuksin. Viranomaisen ja julkista tehtävää hoitavien tahojen erilliset tietopyynnöt suorituksen maksajilta, suorituksen saajilta, toisilta viranomaisilta ja julkista tehtävää hoitavilta tahoilta vähenisivät. Samoin viranomaisten tai muiden tiedon käyttäjien tiedonsaanti ja sen perusteella myös päätöksenteko nopeutuvat.

Esitys torjuisi myös harmaata taloutta. Se mahdollistaisi reaaliaikaisen viranomaisneuvonnan ja -valvonnan. Samoin tulorekisteriin ilmoitettu tulotieto olisi kaikkien tietoa käyttävien käytössä samanaikaisesti ja saman laatusesti. Tulorekisteri estäisi käytännössä eri tulotietojen ilmoittamisen eri viranomaisille ja julkista tehtävää hoitaville tahoille.

Esitys edistäisi myös yksityisyyden suojaa. Virheellisen tulotiedon korjaaminen on helpompaa, kun se tapahtuu ajallisesti lähellä suorituksen maksua ja kertaalleen tapahtunut virheen korjaantuminen välittyy kaikkien tiedon käyttäjille reaaliaikaisesti.

Esitys helpottaisi myös kansalaisen asiointia eri viranomaisissa tai julkista tehtävää hoitavissa tahoissa. Kansalaisen tulorekisteriin talletettavat tiedot olisivat käytettävissä reaaliaikaisesti kaikilla tiedon käyttäjillä sekä kansalaisella itsellään. Näin kansalaisen ei tarvitse itse kerätä tulotietoja useasta eri paikasta. Suorituksen saaja voisi myös valtuuttaa muun tahon käyttämään omia tulorekisteriin talletettuja tietoja. Valtuutus voisi tapahtua kansalliseen palvelu-väylään kuuluvan asiointivaltuutuspalvelun kautta sen mukaisesti kuin palvelu olisi käytettävissä.

Lausuntonaan MTK esittää kunnioittaen seuraavan

Keskitetty tulotietojärjestelmä on jo voimassa mm. Tanskassa, Iso-Britanniassa ja Norjassa. On siten korkea aika myös Suomessa purkaa byrokratiaa ja keskittää tulotiedot ja helpottaa siten sekä viranomaisten että kansalaisten hallinnollista taakkaa mm. tulosidonnaisten tukien yms. tarpeita varten. Vastaavanlaista kehitystä toivoisi myös maataloushallinnon suunnalta, jotta maataloudenharjoittajilta kerättäviä tietoja ei tarvitsisi antaa eri viranomaisille useampaan kertaan.

Ehdotuksen mukaan tulotiedot annettaisiin pääsääntöisesti sähköisessä muodossa. Siksi kotitalouksien erityisaseman huomioonottaminen tilapäisen työvoiman käytössä kuin myös maatalouden harjoittajien ja muiden pienten yritysten tarpeiden kannalta on tärkeätä säilyttää myös kirjallinen muoto ilmoitusvelvollisuuden täyttämiseksi. Luontevaa lisäksi olisi, jos ilmoitusvelvollisuudelle annettu aika (5 vrk) säädettäisiin niin pitkäksi, että sen voisi täyttää muun säännöllisen ilmoituksen yhteydessä.

MTK pitää esitystä kannatettavana ja esittää sen sisältämien periaatteiden ja tavoitteiden ulottamista myös maataloushallinnon tietojärjestelmiin.

Helsingissä 19.8.2016

Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto ry

Antti Sahi
Toiminnanjohtaja

Risto Airikkala
Päälakimies